

Kinh Phật Nói Chẵn Trâu    Viết bởi: Thích nữ Tịnh Quang

Nghe như vậy, một thời đức Phật ở nước Xá Vệ, và bốn Kṣatriya Cấp Cô Độc, bảy vị đức Phật trước các Tỳ Kheo, có mười một pháp chẵn trâu nhưng không biết cách thức chẵn trâu và không biết nuôi trâu. Mười một pháp đó là như sau: một là chẵn trâu mà không biết số; hai là không biết tính; ba là không biết chà tằm; bốn là không biết phòng bệnh; năm là không biết xông khói; sáu là không biết chôn đống đi; bảy là không biết quý mần trâu; tám là không biết đống nào đống vượt qua sông; chín là không biết tìm cỏ nước tốt cho trâu; mười là trâu không đi ăn thức ăn, mười một là không biết phân biệt trâu nuôi xấu đống đi hay là không. Mười một vị như thế, chẵn trâu mà không biết cách đống đi trâu đó, rồi cuộc trâu không mạnh khỏe, giảm sút dần dần. Tỳ Kheo cũng vậy, không biết mười một vị chẵn trâu đó, rồi đời không thành sa môn; trong pháp này họ không vun bồi căn bản luật nghi, không có cảnh lá (giới giới) che chắn. Nếu chúng hành mười một vị làm sa môn, mang chung rồi vào ba đống ác. Thế nào là mười một vị không biết của Tỳ Kheo? Tỳ Kheo không biết số, không biết tính, nên gọt rễ mà không biết gọt rễ, nên phòng bệnh mà không biết phòng bệnh, nên xông khói mà không biết xông khói, không biết chôn đống đi, không biết quý mần trâu, không biết đống nào đống vượt qua sông, không biết thức ăn, không biết thức ăn tốt, không biết kính các bậc trưởng lão.

Tỳ Kheo, thế nào là không biết số? Tỳ Kheo không biết bốn đời, không biết bốn đời đã tạo ra số, Tỳ Kheo không biết như thế.

Tỳ Kheo, thế nào là không biết tính? Tỳ Kheo không biết tính nhân duyên của si (thị), không rõ tính nhân duyên của hiết (sáng). Thế nào gọi là không biết tính nhân duyên của si? Tỳ Kheo không biết vị c thị, không biết vị c sáng, không biết vị c thị sáng. Thế nào gọi là không biết hiết tính? Không biết vị c thị, không biết vị c sáng, không biết vị c sáng thị. Tỳ Kheo, như thế gọi là không biết tính.

Tỳ Kheo, thế nào là nên gọt rễ mà không biết gọt rễ? Tỳ Kheo, khi đức tâm khởi lên liên say đắm, không buông không bỏ không đo lường; khởi ngũ si tham sân và các ác tâm, ôm mãi không buông bỏ. Như thế Tỳ Kheo, nên gọt rễ mà không gọt rễ vậy.

Tỳ Kheo, thế nào là nên phòng bệnh mà không phòng bệnh? Tỳ Kheo khi thấy số khởi tính tham luyến, nghe thanh suy nghĩ hình thức mà chúng biết đó là bất thiện. Không hành trì mắt, tai, mũi, lưỡi, thân và tâm; mãi đắm mê ngũ dục nên không thể phòng bệnh. Như thế Tỳ Kheo, nên phòng bệnh mà không phòng bệnh.

Tỳ Kheo, thế nào là nên xông khói mà không xông khói? Tỳ Kheo chỉ học hiểu chưa thông mà nói cho người khác. Tỳ Kheo, như thế gọi là nên xông khói mà không biết xông khói.

Tỳ Kheo, thế nào là không biết chọn đường đi? Tỳ Kheo không đi vào con đường đúng mà đi vào con đường sai. Thế nào là con đường sai? Tỳ Kheo đi vào chỗ dâm nết hoặc chỗ tội phạm rồi chê bần luận chuyển phiếm. Tỳ Kheo như vậy là không biết hành đạo.

Tỳ Kheo, thế nào là không biết quý mệnh? Khi Tỳ Kheo khác giảng thuyết pháp môn, không đắm ham muốn nghe. Tỳ Kheo như vậy là không biết quý mệnh.

Tỳ Kheo, thế nào là không biết vượt qua sông? Tỳ Kheo không biết Tỳ Đà. Tỳ Đà là gì? Tỳ Kheo không biết chân lý và pháp, chân lý và nguyên nhân pháp, chân lý và diệt pháp và chân lý và con đường diệt pháp. Tỳ Kheo, như thế gọi là không biết vượt qua sông.

Tỳ Kheo, thế nào là không biết thức ăn? Tỳ Kheo không biết bốn ý thức. Bốn ý thức là như thế nào? Tỳ Kheo không biết pháp niệm quán thân, ngoại niệm quán thân, niệm ngoại niệm quán thân; không biết niệm quán thân, ngoại niệm quán thân, niệm ngoại niệm quán thân; không biết niệm quán ý, ngoại niệm quán ý, niệm ngoại niệm quán ý; không biết niệm quán pháp, ngoại niệm quán pháp, niệm ngoại niệm quán pháp. Tỳ Kheo như thế gọi là không biết thức ăn.

Tỳ Kheo, thế nào là thức ăn bất tịnh? Nếu khi vua chúa, trưởng giả, thiến nam nữ mới thức ăn, sắp đặt các thức ăn, hết lòng cúng dường; Tỳ Kheo không biết giới hạn, ăn xong còn dư thì đem vứt. Tỳ Kheo như thế là người không biết thức ăn.

Tỳ Kheo, thế nào là không biết kính trọng người già? Thế nào là Tỳ Kheo không biết cung kính cúng dường? Giới sĩ có vị Tỳ Kheo trưởng giả, tu tập công đức, đạo đức học văn cao rộng; nhưng Tỳ Kheo trưởng giả không chí tâm lễ kính. Khi thấy vị ấy không đứng dậy, không rời chỗ ngồi, khinh mạn chê cười, chế nhạo dung tâm bất tịnh. Tỳ Kheo như thế là không biết kính trọng người già.

Bồ tát Tỳ Kheo nào không biết thực hành mười một pháp này tuy ở trong pháp ta nhưng không phải sa môn, không trở nên căn bản luật nghi, không có cành lá (giới điếu) che phủ thùy tử hạp hoai chướng khác gì hàng bạch y, dù có làm sa môn thì cũng đi vào ba đường ác. Tỳ Kheo như vậy biết chăn trâu và thực hành mười một việc phòng hộ, khi nào con trâu kia sẽ được mẫn khê. Mười một việc này là những gì? Người chăn trâu biết sợ, biết tỉnh, biết chà tằm, phòng bệnh, xông khói, chôn đường vớt sông, quý mần trâu, tìm cỏ non, biết đi ít nhieu (thực ăn) chướng mẫn, biết phân biết trâu tốt hay xấu, và nuôi thùy xứ đường được nó. Như thế người chăn trâu đó mới có thể thêm phần lợi ích đường hộ trâu kia. Nhân đây đức Phật nói kệ:

Chăn trâu mà tỉnh  
Chăn trâu có phòng hộ  
Sáu năm, sáu con trâu  
Thành sáu mười năm đúng  
Chăn trâu mà thông minh  
Biết phân biết các việc  
Pháp chăn trâu như thế  
Chư Phật trình bày khen.

Tỳ Kheo nên hành mười một pháp như thế thì có thể ở trong pháp này trở nên các căn bản luật nghi, nhánh lá sum sê bao trùm đời đời không bị hạp hoai. Mười một pháp đó là gì? Tỳ Kheo biết sợ, biết tỉnh, biết giữ rùa, biết phòng bệnh, biết xông khói, biết đường đi, biết quý mần, biết qua sông, biết thực xứ, biết vớt a đ, biết kính trọng người già học rộng sâu sắc rồi cung kính cúng dường.

Tỳ Kheo, thế nào là biết sợ? Tỳ Kheo biết sợ đời đời ra sợ; như thế là Tỳ Kheo biết sợ.

Tỳ Kheo, thế nào là biết tỉnh? Tỳ Kheo phân biệt được si và hiết. Thế nào gọi là si? Chướng phải điếu suy nghĩ mà suy nghĩ, chướng phải việc làm mà làm, chướng phải điếu nói mà nói; như thế gọi là si. Thế nào gọi là hiết? Suy nghĩ điếu đáng suy nghĩ, làm điếu đáng làm, nói như điếu nên nói; như thế gọi là hiết. Có thể phân biệt được si và hiết (tối và sáng) thì gọi là biết tỉnh.

Tỳ Kheo, thế nào là nên giữ rùa mà biết giữ rùa? Tỳ Kheo khi khởi được tâm thì liền kềm chế tránh xa nó như vớt bỏ điếu ác; như vậy Tỳ Kheo, giữ sạch khỏi tâm sân, hạp, xan, tham và các ác khác thì hay kềm chế xa lìa như vớt bỏ điếu ác; như thế Tỳ Kheo nên giữ rùa mà biết giữ rùa.

Tỳ Kheo, thế nào là nên phòng bệnh mà phòng bệnh? Tỳ Kheo muốn thế này sẽ không phân biệt tốt xấu, gì con muốn không đem sẽ bên ngoài, lừa họ các ác, phòng họ để vì nhân căn: tại nghe tiếng, mũi ngửi mùi, mắt nhìn màu, thân tham để trốn lẩn, ý nghĩ u vọng niệm; ngăn ngừa không cho vọng niệm, họ trừ các căn này không để niệm vọng ở trốn như bỏ các điếu ác; Tỳ Kheo như thế gọi là biết phòng bệnh.

Tỳ Kheo, thế nào là luôn luôn xông khói? Tỳ Kheo như thế này gì đã học, đã nghe và đã hiểu, nhân đây mà nói ra; như thế là Tỳ Kheo biết xông khói.

Tỳ Kheo, thế nào là biết hành đạo? Tỳ Kheo thế này hành thông suốt Bát chánh đạo; biết rằng không thể đến chỗ dâm dăng rượu chè bàn luận chuyện phiếm, trốn để không bước vào chỗ đó; Tỳ Kheo như thế là biết hành đạo.

Tỳ Kheo, thế nào là biết quý mình? Tỳ Kheo khi thế này người khác nói pháp, chí tâm nghe như n, cảm kích tha thiết; Tỳ Kheo như thế là biết quý mình.

Tỳ Kheo, thế nào là biết vượt qua sông? Tỳ Kheo biết rõ Thế đế. Thế đế là thế này gì? Chân lý vô kh, chân lý vô nguyên nhân của kh, chân lý vô diệt kh và chân lý vô con đường diệt kh. Tỳ Kheo như thế là biết vượt qua sông.

Tỳ Kheo, thế nào gọi là biết thế này? Tỳ Kheo biết bốn ý ch. Thế nào là bốn ý ch? Tỳ Kheo quán niệm thân, quán niệm thọ, quán niệm tưởng, quán niệm hành, quán niệm thức; quán niệm thân, quán niệm thọ, quán niệm tưởng, quán niệm hành, quán niệm thức; quán niệm ý, quán niệm thọ, quán niệm tưởng, quán niệm hành, quán niệm thức; quán niệm pháp, quán niệm thọ, quán niệm tưởng, quán niệm hành, quán niệm thức. Tỳ Kheo như thế là biết thế này.

Tỳ Kheo, thế nào là biết thế này? Tỳ Kheo, nếu quốc vương, trưởng giả, thiến tín nam nữ vì lòng kính tín thế này các Tỳ Kheo cúng dường đem thế này để thế này, họ lòng kính trọng thế này mình; Tỳ Kheo biết thế này dùng vì để rồi người người, duy Phật pháp, thế này ăn tuy nghĩ nên thế này họ nên lòng họ có dùng họ. Tỳ Kheo như thế là biết thế này.

Tỳ Kheo, thế nào là biết kính các bậc trưởng lão thâm niên uyên bác và cung kính cúng dường? Tỳ Kheo nên gần gũi các bậc Tôn đức rồi kính cúng dường, ra vào đón tiếp, gặp mặt kính chào, hỏi sức cung kính chớ có kiêu mạn. Tỳ Kheo như thế là biết kính trưởng lão.

Tỳ Kheo, nếu có thể thực hành mười một việc thì trong pháp này trưởng các căn bậc nhất nghi, cành lá sum sê nhiều cho đức che phủ, thanh tịnh vô cấu. Bởi vì đức Thế Tôn bèn nói kệ rằng:

Tỳ Kheo tinh tấn học  
Thực thi biết tiết hạnh  
Cung kính các trưởng lão  
Là hạnh Phật ngợi khen  
Như mười một pháp này  
Tỳ Kheo học nơi đây  
Ngày đêm như tâm ý  
Sáu năm đức La Hán

Chớ Tỳ Kheo nghe đức Phật nói xong, hoan hỷ tiếp nhận hành trì.

**Viết dịch: Thích nữ Tịnh Quang** (Theo Hán dịch: Tam Tạng Cưu Ma La Thập)